

Renata Malesa

Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

<https://orcid.org/0000-0002-0371-0839>

KONFERENCJA NAUKOWA „RAZEM CZY OSOBNO?
WSPÓŁPRACA BIBLIOTEK ZE ŚRODOWISKIEM AKADEMICKIM.
PERSPEKTYWY I PROJEKTY”, LUBLIN 21 CZERWCA 2018

21 czerwca 2018 roku na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie odbyła się konferencja poświęcona formom i możliwościom współpracy bibliotek ze środowiskiem akademickim. Jej organizatorami było Akademickie Koło Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich w Lublinie oraz Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS. Konferencja odbyła się pod patronatem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

W obradach wzięło udział około 60 osób – przedstawiciele lubelskiego środowiska naukowego informatologów i bibliologów, studentów oraz pracowników bibliotek naukowych i publicznych Lublina. Inspiracją do organizacji sesji były spotkania bibliotekarzy praktyków z teoretykami – pracownikami naukowymi, podczas których omawiano możliwość realizacji wspólnych projektów. Wtedy też zrodził się pomysł, aby podobną dyskusję przeprowadzić na szerszym forum. Była to również próba rozpoczęcia lokalnej dyskusji na temat łączności i potrzeby współpracy pomiędzy bibliologami a bibliotekarzami praktykami.

Podczas konferencji wygłoszono sześć referatów, pomyślanych jako dwugłos przedstawicieli teorii i praktyki. W drugiej części obrad odbył się panel dyskusyjny.

Konferencję w imieniu nieobecnej z powodów służbowych dyrektor Instytutu prof. dr hab. Marii Judy otworzyła dr hab. Anita Has-Tokarz. Podkreśliła wagę spotkania oraz życzyła owocnych obrad. Następnie zabrała głos przewodnicząca Akademickiego Koła SBP Anastazja Śniechowska-Karpińska. Wyraziła radość z możliwości zorganizowania wspólnej konferencji oraz przedstawiła krótko historię

i działalność Koła. Akademickie Koło SBP w Lublinie działa od 1997 roku. Obecnie skupia 83 członków, co stanowi około 25% bibliotekarzy z uczelni publicznych Lublina (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Przyrodniczy, Politechnika Lubelska). W ramach swojej działalności Koło zorganizowało 23 wycieczki krajowe i 14 zagranicznych, warsztaty i szkolenia, przeprowadziło też ankietę satysfakcji członków. Od 2013 roku w Lublinie działa również Sekcja Bibliotek Naukowych „Oddział Lubelski”. Według przewodniczącej tajemnica sukcesu lubelskiego Koła to: zarząd, który składa się ze społeczników, dyrektorzy bibliotek, przychylni i otwarci na współpracę, a przede wszystkim członkowie, którymi są ludzie z pasją.

Po prezentacji działalności Akademickiego Koła SBP rozpoczęły się właściwie obrady. Sesi przewodniczyła dr hab. Anna Dymmel z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS. Pierwszy referat zatytułowany „Idealna biblioteka czyli jaka? Perspektywa bibliotekoznawcy” wygłosiła przedstawicielka tegoż Instytutu, dr Renata Malesa. Omówiła zmiany ideału biblioteki na przestrzeni wieków oraz współczesne spojrzenie na idealną placówkę. Zwróciła uwagę na to, jak ideał biblioteki ulega zmianie w zależności od tego, z czyjej perspektywy na niego patrzymy: użytkownika, władz, bibliotekarzy. Omówiła też współczesne trendy w budownictwie bibliotecznym oraz problem użytkowników wirtualnych. Konsekwencją zastosowania technologii cyfrowych w bibliotekach jest to, że biblioteki naukowe nie będą już wyjątkowe ze względu na ilość informacji, które mogą oferować swoim użytkownikom, ale ze względu na jakość doświadczenia w prezentowaniu tych informacji. Paradoksalnie w wieku cyberprzestrzeni rzeczywista przestrzeń i przykuwająca uwagę architektura będą mieć znaczenie większe niż kiedykolwiek. Autorka zwróciła również uwagę na problemy mierzalności pracy bibliotek, a co za tym idzie trudności w ocenie tego, czy dana placówka spełnia standardy jakości.

Kolejne wystąpienie, mgr Małgorzaty Pieczykolan z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, dotyczyło spojrzenia na nowoczesne formy działalności bibliotek z perspektywy praktyka – bibliotekarza. Referentka omówiła sytuację bibliotek publicznych w województwie lubelskim, ich źródła finansowania, przykłady wzorcowych placówek oraz akcji prowadzonych na rzecz dzieci i młodzieży. Zwróciła uwagę na fenomen Dyskusyjnych Klubów Książki oraz bogatą ofertę dla seniorów. Zaprezentowała również nietypowe i innowacyjne działania bibliotek m.in. w zakresie promocji czytelnictwa.

Dr Krystyna Kwapisiewicz-Hudzik z Biblioteki UMCS mówiła o relacjach między teorią i praktyką bibliotekarstwa i współczesnej nauki. Referentka wskazała na złożoność dyscypliny, jaką jest bibliotekoznawstwo, zwróciła uwagę na zmianę statusu dyscypliny – w nowym podziale dyscyplin akademickich bibliologia i informatologia wchodzi w skład nauk społecznych, a nie jak dotychczas – humanistycznych. Według

niej, teorię i praktykę każdej nauki łączą biblioteki, informacje, technologie i przede wszystkim ludzie. Jednak coraz częściej bibliotekarze i ludzie nauki oddalają się od siebie. Zmieniają się też metody uprawiania nauki, sytuację bibliotek kreują chociażby otwarte zasoby. Jednak według autorki pozycja bibliotek uniwersyteckich nie jest zagrożona – biorą one aktywny udział w tworzeniu i organizowaniu zasobów cyfrowych. Podsumowując, stwierdziła, że przyszłość należy do bibliotek.

O idealnych studiach dla bibliotekarzy z perspektywy praktyka mówił mgr Marcin Walczak z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Omówił on znaczenie praktyki zawodowej w procesie kształcenia oraz pożądane efekty kształcenia z podziałem na wiedzę, umiejętności i kompetencje.

Dwa ostatnie wystąpienia dotyczyły współpracy pomiędzy naukowcami i bibliotekarzami z perspektywy jednych i drugich. Dr Grażyna Piechota z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS w referacie „Formy współpracy bibliotekoznawców z bibliotekarzami – perspektywa ośrodka akademickiego” omówiła doświadczenia swojego rodzimego Instytutu na polu współpracy z bibliotekami Lublina i Lubelszczyzny. Jako główne obszary współpracy wskazała: dydaktykę, konferencje naukowe, współpracę wydawniczą, działalność szkoleniową (wykłady, warsztaty), współpracę z kołami naukowymi, wzajemne doradztwo merytoryczne oraz wzajemną informację o podejmowanych inicjatywach. Omówiła projekty realizowane w poszczególnych obszarach. Wśród korzyści ze współpracy wskazała m.in. popularyzację bibliotek w środowisku naukowym, popularyzację kierunków studiów prowadzonych przez Instytut wśród bibliotekarzy, zdobywania doświadczenia zawodowego wśród studentów, podnoszenia kwalifikacji przez bibliotekarzy, możliwość prowadzenia badań naukowych nad zasobami bibliotek oraz reklamę usług bibliotecznych w środowisku akademickim.

Mgr Ewa Matczuk reprezentująca Bibliotekę Politechniki Lubelskiej przedstawiła referat „Wspólny cel, czyli refleksje na temat współpracy z perspektywy bibliotekarza akademickiego”. Zastanawiała się nad wspólnym celem bibliotek naukowych. Według niej jest to przede wszystkim przygotowanie do zawodu, badania nad użytkownikami, wspieranie działalności dydaktycznej i naukowo-badawczej uczelni. Wśród wspólnych inicjatyw wskazała m.in.: stworzenie platformy wymiany informacji i wiedzy, organizacje warsztatów, wykładów, przeprowadzanie ankiet ewaluacyjnych, badających oczekiwania pracowników wobec biblioteki, rozpowszechnianie wiedzy: badania, baza publikacji pracowników, repozytoria, biblioteki cyfrowe. Według autorki, przyszły pracownik biblioteki powinien być jednocześnie badaczem, bibliotekarzem i dydaktykiem. Powinien posiadać kompetencje informacyjne, być aktywny i twórczy.

W drugiej części konferencji odbył się panel dyskusyjny moderowany przez dr hab. Anię Has-Tokarz z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa

UMCS oraz dra Mariana Butkiewicza z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, a jednocześnie wiceprzewodniczącego Okręgu SBP w Lublinie. Do panelu zaproszono wszystkich referentów. W dyskusji poruszono problemy rozbieżności pomiędzy teorią a praktyką zawodu bibliotekarza. Zwrócono też uwagę na zmniejszającą się liczbę ośrodków akademickich, które kształcą na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo. Zastanawiano się nad tym, co stanowi przyczynę zmniejszającego się zainteresowania kandydatów do zawodu. Wśród najbardziej prawdopodobnych wskazano niskie płace oraz stale niski prestiż zawodu bibliotekarza. Pracownicy Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS wskazali na zmiany w ofertach kształcenia w wielu ośrodkach – odchodzenie od bibliotekoznawstwa na rzecz architektury informacji, zarządzania informacją, informatologii itp. Mimo tych niepokojących trendów, podkreślono korzyści płynące z dobrej współpracy pomiędzy ośrodkami akademickimi i bibliotekami oraz poruszono możliwe obszary jej zacieśnienia (warsztaty dla bibliotekarzy, praktyki studenckie). Zauważono jednak, że często u jej podstaw leżą prywatne kontakty, a nie rozwiązania instytucjonalne, i to niewątpliwie należy zmienić. Na koniec przewodnicząca Akademickiego Koła SBP mgr Anastazja Śniechowska-Karpińska podkreśliła, że siła wspólnych projektów zależy od ludzi z pasją, oraz zamknęła obrady.

Duże zainteresowanie konferencją, mimo że miała ona charakter *stricte* lokalny, pokazało, że problem jest istotny i wart podkreślenia. Organizatorzy zwrócili uwagę na potrzebę zorganizowania podobnej dyskusji na forum ogólnopolskim oraz wyrazili nadzieję, że uda się to zrobić w najbliższym czasie.